

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
 VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁST STRANÁCH.

Predplatná cena :

Na celý rok — — 4 koruny — hal.

Na pol roka — 2 „ — „

Na štvrt roka — 1 „ 20 „

Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor :

Dr. ALEXANDER ERNSZT,
 páp. komorník.

Majiteľ a vydavateľ :

JAN MOLNÁR.

Redakcia a vydavateľstvo :

Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.

sem sa majú posilať predplatky, jako dopisy do novin ohlasy a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stĺpcového nonpareill riadku 30 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.

Rozhlady v budúcnosť.

Zlé časy žijeme. O tomto presvedčený je každý občan vlasti. A to je každému známe, že príčinou celého nešťastia nášeho je len nevlástecké a nečestné šafárenie liberálov. Preto si ľudová strana od prvopočiatku jej dala záležať na tom aby nesvedomité vladárenie liberálov nemožným učinila. Jedine táto pohnútká viedla ľudovú stranu aj k tomu aby sa s koalíciou spojila. Koalícia je totižto spojenie rozličných liberálnej vláde protivných stránok politických. Každá z týchto politických stránok má svoj politický osobitný program ako ho má aj ľudová strana. A bár sú aj tieto programy rozličné a bár aj žiadna z týchto stránok nezrieka sa svojho programu, všetky spájajú a schádzajú sa v tom jednom ciele: vladárenie liberálov zákonnou a parlamentarnou cestou na večné veky nemožným učiť.

Len týmto spôsobom možno je vlasti a ľudu zabezpečiť a na dlhé časy ustáliť pokoja a blaha. V celej veľkej krajine našej každý človek, bez rozdielu náboženstva a národnosti túži prítomne len po tom aby tu v pokoji a blažene žiť mohol. A po tomto túžia tak ablegáti spojenej opozície ako jejich voličia a občania a po tomto túžia šlechtného zmýšľania veľkostatkári len tak, ako malí hospodári a jednoduchí delníci. Pokoj vo vlasti a blaho ľudu bez rozdielu náboženstva a národnosti, toto sú tie veľké poklady za ktoré neohrozene bojovala doposiaľ ľudová strana a za ktoré každý úd jej do posledného dychu zmužile bojovať neprestane.

Že sa vlasti našej liberálnym hospodárením

ani pokoja, ani blaženosti vydobíť nedá o tom je v krajine už každý presvedčený. Ale aj to vie každý, že sa toto nedá docieľiť pod takým kepienkom aký, úfame sa posledná vláda liberálov s Fejérvárym na čele na seba navliekla. Je toto vláda, ktorá ani sama nevie aká a či ja je. Takejto vlády krajina ešte nemala. Ako nešťastné decko čo pochádza z nepoctivej lože, nevie povedať kto mu je otcom, tak zarovnak aj Fejérváryho liberálno-frajmaurerská vláda nevie z koho pochádza. V sneme väčšiny nemá, v krajine sa tiež na žiadnu politickú stránku opierať nemôže. Je teda protizákonná. Jedným dychom ohlasuje, že bude krajinu len krajinským zákonom zodpovedne spravovať a v tom istom okamžení vydáva zas narídenia a úkazy zcela protizákonné. Je toto taký neriad a neporiadok v akom krajina doposiaľ ešte nikdy nebola. Tento veľký neporiadok je ale ako krajine samej tak i každému jednotlivému občanovi ku náramnej škode. Fejérvárymu a jeho vláde pravda hlava za to nebolí, keď nemôžu ďalej a keď ich odkomandirujú pôjdu do penzie a žijú si ďalej ako veľký páni. Čo ale očakáva ľud, hospodárov, priemyselínikov, robotníkov, ktorým nikto penzie nedá? Z tohoto nasleduje, že ľud vo všetkých vrstvách jeho len svoje vlastné dobro podporuje, keď pevne a nezvratne drží sa tej politickej stránky, ktorá bez všetkého vlastného osochu, ba s veľkými obetami bojuje za práva a za záujmy ľudu.

Ľudová strana sa nikdy nezriekla jej programu. Darmo to roztrubujú o nej tí falošní proroci, čo pod všeliakými heslami, ktoré síce pekne znejú, nemajú ale žiadného základu, chceli by sa vdrieť do srdca a presvedčenia ľudu. Ľudová

strana programu jej zodpovedne stojí teda i dnes na základe vyrovnania z roku 1867. Vyrovnanie toto v spomenutom roku uzavreté bolo medzi kráľom a Uhorskom. Bolo toto to najšlechetnejšie vyrovnanie čo si človek len myslieť môže. Liberáli však aj toto šlechetné dielo populi pokazili. Kde totiž liberál stúpi tam trávy viac neraste. Keď teda ľudová strana neupušťa zo svojho programu a od desiatich rokov pevne stojí na stanovisku vyrovnania roku 1867. to nevytvára tú možnosť, že by sa toto vyrovnanie s úplným porozumením kráľa a Uhorska ku všeobecnému dobrému a primerane terajším pomerom a potrebám vlasti dokonali nemohlo. Základ vyrovnania ostane aj vtedy ten istý ako teraz, ľudová strana keď na stanovisku tohoto dokončeného vyrovnania ostane, zas len to dokáže že jej blaho a pokoj ľudu viacej na srdci ležia ako akékoľvek iné záujmy, bo je ona strana ľudu, strana pokoja, bo cieľom jej je nie roztržky a nesvornosť šíriť medzi občanmi vlasti, lež všetkých čo sa k nej pripoja viesť cestou ku mohútlosti a blahu jednotlivých a krajiny.

Kde není svornosti v rodine tam není požehnanie. Toto má platnosť v malom obore v každej rodine a vo veľkom v krajine. Na svornosti teda všetko záleží. Svornosť, táto veľká a šlechetná čnosť občianska má však urputného nepriateľa a to je liberalizmus. Vodu kalíš a v mútnej vode ryby lovíť je od jakživa remeslo liberálov. Nesvornosť šíriť medzi jednotlivými, národnosti huckať jednu proti druhej, tomu sa vždy najlepšej rozumeli a toto všade sprevádzali liberáli, bo sa im len tak dostalo všade mastnej kosti. Uhorsko už od dlhého času ľažko stone pod brozným krajinským zmätkom, ktorý liberáli zapríčinili. Ku rozriešeniu tohoto nezdarného zmätku nechýba na náklonnosti zo stránky kráľa a nechýba tejto náklonnosti ani zo stránky väčšiny snemovne. Kráľ po páde liberalizmu pri snemovej voľbe 26. januára v tom presvedčení, že sa s týmto zodraným systémom nedá ďalej pracovať, náklonný je iný smer dať vnútorno-politickému systému, žiada si vysluhovanie spravodlivosti v medziach zákonných a statočnosti, náklonný je na základe rozluky cla s Rakúskom vzájomne uzavreť sa majúcej hmotne upevniť Uhorsko, náklonný je napokon i v otázkach vojenských výhľadom na dvojročnú službu — ako si to ľudová

strana žiada — polozenie ľudu oblahčiť. Kráľ teda náklonný je ku porozumeniu. Ku tomuto porozumeniu náklonná je však aj koalícia. Tejto náklonnosti ku porozumeniu dala koalícia výraz jej adresou na kráľa. Táto náklonnosť vysvitá zo všetkého jednanie a chovania sa koalície. Náklonnosť teda ku porozumeniu medzi kráľom a väčšinou snemu nechýba. Prečo teda neprevede sa toto porozumenie, a kroz to, prečo sa konečne nerozrieši ten zmätko krajinský?

Liberáli za každú cenu chcú ostať na vláde. Fejérváry a jeho vláda vyznávajú tie isté liberálne zásady ako Tisza. Keď už Tisza sám panovať nemôže, musí v jeho mene a dľa jeho spôsobu panovať Fejérváry. Tento z povdačnosti oproti Tiszovi, rozširuje každý deň tým viac prepašť nedorozumenia medzi kráľom a krajinou. Robí to bezpochyby i vo vlastnom záujme aby sa čím dlžej udržal na vláde, bo to není posledná vec, keď dakto takej schopnosti a učnosti a tak veľkých zásluh o krajinu ako ich má Fejérváry, tri ministerské platy na raz ľahať môže. Není k tomu iného treba ako dobrá porcia lakomosti a bezočivosti. Jedinkým nepriateľom porozumenia medzi kráľom a väčšinou snemu, je tá istá liberálna strana, ku ktorej utlačeníu utvorila sa koalícia.

Ostatne zdá sa že o nedlho stane sa volačo. Fejérváry chystá sa do Ischlu ku kráľovi. Treba sa však obávať, že úplné porozumenie medzi kráľom a koalíciou tak skoro nenastane. Bo proti tomu pracuje Tisza spolu s Fejérváry. A výhlady v budúcnosť? Kým Fejérváry s liberálmi panuje, sú pre krajinu tie najhoršie!

Ku povšimnutiu všetkým kresťanom a katolíkom.

Úctive vás prosím ctení čitateľa kresťanskí, ráčte mi povedať, zdá-liž v kresťanskej alebo v židovskej krajine bývame? Či sme my vydobili a udržali vlast našu, alebo židáci? Prečo sa to pýtam? Poviem vám to. — Po tieto dni čítal som články vo viacerých židovsko liberálnych novinách, v ktorých vyzývajú ruských židákov, aby prišli do Uhorska čím väčším počtom, lebo že s nimi dostane krajina jedon vtipný, pracovitý a v revolucionárnom duchu vyrastený kmen, čo bude pre našu krajinu veľká výhra. Že vraj je nás málo. Že nás je len 20 millionov a je tu miesta aj pre 60 millionov ľudu. Nech len prídu. To nič, že skrze nich zahynú tisíce Maďarov, Slovákov, Rusnákov a Rumunov. To nič nerobí, že znivočia takzvanú

strednú triedu (t. j. bývalých zemanov). lebo táto aj tak nenie na život súca, kdežto s ruskými židákmi vyvinú sa všetky odbory, zaľudnatej sa mestá a dediny, lebo náš národ i tak je neplodný. Ruskí židáci že sú nám viacej hodni, ako zlaté bane...

Nuž slobodno takto písať a vábiť sem kadejakých tulákov? My, katolíci, nech len riadime shromaždenie, nech by len prišiel k nám vyslanec rímskeho Otca, bolo by kriku a volania na poplach, ako sa to už pred niekoľko rokami stalo, kdežto mnohí židáci aj to si dovoľujú — a to beztriestne — že prevádzajú cez hranice smeti a špinu ľudskej spoločnosti. A vláda ani len neškrkne. Pravda že, lebo keby nebolo židovských peňazí, liberalizmus dávno by bol padnul.

Máme zákon oproti dovandrovaniu, a naši ľudoví ablegáti mnoho ráz aj v snemovni pozdvihli slovo oproti tej záplave kazárskej, ktorá nebezpečím hrozí krajine našej, a čo robí vláda? Neuvedie do života zákon oproti dovandrovaniu kráľom sankcionovaný a trpí to, ako novinári židovskí verejne volajú sem divých súvercov svojich, aby vytisli odtiaľto kresťanov. Slobodno to? Veď keby tí špinaví kazári boli taká užitočná ratolesť na tom strome národov, dozaista nevyháňala by ich ani Russia, ani Románia. Ale je dosvedčené, že sú oni zväčša socialisti, nihilisti a anarchysti; robia vzbury a vraždia kresťanov. Tie štáty dobre poznajú kazárov a vyhánajú ich na našu škodu, lebo vyhnaná črieda u nás najde domovinu a prikrýty stôl. Majú starosť o ňu naši židáci, tak že tu ani jeden kazár nezahynie hladom, čo by priam nič nerobil. Ba ako sa tu zmohli naši židáci, tak zmôžu sa časom aj tí dovandrovaní tuláci, ktorí preplnení sú nenávisťou oproti kresťanom. A neminie desať rokov, podperia sa tu, budú mať obchodné a priemyselné odbory, pomadarčené mená, dostanú občianske práva, zostanú virilistami a liberalizmus bude mať nových bojovníkov. Dosť ľahko pre toto ich vábia sem, aby mal kto — národu už zošklivený — liberalizmus napomáhať. A čo na to vláda? Za nič má ľud, čo tu už od tisíc rokov a vyše býva. Netreba ho brániť? Má zhytnúť, alebo vandrovať do Ameriky? Áno, ak inakšie nemožno zachrániť liberalizmus, nech prídu sem diví kazári! Haňba! Teda národ, ľud, ktorého predkovia udržali vlasť túto a krvácali za ňu, ztratí právo k domovine a miesto jeho zaujmu noví zemaní v kaftanoch a s pajesmi, ktorí nič neobetovali, ani nebudú obetovať za túto vlasť, a ju len vyžierajú. My máme mužov, ktorí vyznačili sa či na bojišti a či vo spisbe, či v umelectve, či na poli dobročinnosti, ale že by daktorý kazár zaslužil pomník vďaky, na to nemáme príkladu. Áno, ruskí židáci vedia klamať, krivo prisahať, bomby hádzať, kraľnúť, vraždiť, otravu liať do nápoja a zbijať, ale že by vedeli za národ obetovať, to ani najväčší priateľ židov nevie dosvedčiť. Vlk ostane len vlkom, či to už v Rusku alebo v Uhorsku.

Múdri liberáli naši vymysleli recipovať židov, a ktorý žid zmenil národu svoju a prijal naše obyčaje? Či nie sú takí, akí boli od stvorenia sveta? Ktorá spoločnosť ich recipovala? Ani jedna, lebo hoc sa všade vtierajú, kre-

šťania predsa bočia od nich, lebo vidia v nich nepriateľov, ktorí nemajú iného cieľu, len ukorystiť všetko a zrobiť z kresťanov otrokov. Že ako sa im to darí, vidíme aj z tej bezočivosti, že vábia sem ruských kazárov. Žid teda zaujme sa za žida, a kresťania čo robia? Kolké milliony obetuje židovská Alliancia za svetovládu židov, a kde je naša Alliancia? Či by sme sa aj my nemali tak spojiť oproti kazárom, ako sa tí spájajú oproti nám? Veru áno! Kresťania, boj, krutý boj sa stroj! Poddáte sa? Prepustíte vlasť svoju dovandrovaným kazárom? Chcete byť tuláci?... Vy, ako vy, ale vaše deti. Čo s tými? Kde sa podejú, keď tu ruskí židáci budú panovať? Majte teda už raz rozum a hľadte aj do budúcnosti. Hrozí nám nebezpečenstvo, musíme ho prekaziť. Domovinu našu milú, zeme, lúky, doliny, abce a kostoly len si nedáme snáď sem dovandrovaným cudzincem? Nuž teda! Držme že spolu! Kolké ráz sme vám to radili? Kupujme len u kresťanov. Zakladajme kresťanské spolky. Ani jedna obec nech nenie bez nich. Napomáhajme len svojich priemyselníkov. Majme svätý pokoj so židmi. Čítajme len v kresťanskom duchu písané a našské knihy a noviny. Píšme do našských novín o tých mnohých prechmatoch židov. Držme sa prísne prikázani cirkve svätej. Hlasujme pri akejkolvek príležitosti vždy len na kresťana, a nikdy nie na liberála. Tak to robia aj katolíci v Nemecku, v Bavorsku, v Hollandii a v Ríme, preto aj zvíťazia. Bráňme si naše cirkevné a katolícke školy. Konečne vyhybujme krčmám židovským, lebo to sú pelechy hriechov a zlaté bane kazárov, ktorými kazári zamotávajú náš ľud ako pavúk muchy do svojej siete. *Fatranský.*

Otvorený list ku kmotrovi.

Milý kmotre!

Dovol, abych na tvoj list v «Kresťane» odpovedal, lebo vec, o ktorej mi píšeš, a na ktorú vysvetlenie žiadaš odo mňa, je vážna, a zaujíma ona nielen teba, ale aj širšie obecenstvo.

Ty posudzujes ľudovú stranu, že sa spojila s Kosuthistami, s Bánffystami, kdežto obe tieto stránky jednú, ešte ani nie tak dávno, špatne ju napádaly; hovoríš, že obe sú liberálne, a tak priateľstvo toto škodiť môže ľudovej strane už aj preto, lebo to použijú za zbroj oproti nej aj takzvaní národovci, ktorí všemožne robia, len aby odcudzili Slovákov od ľudovej strany.

Na posledné námietky zaraz ti odpoviem. Ľud katolícky nikto neodcudzi od strany ľudovej, veď ku komu by by sa pripojil, keď všetky iné strany sú či verejne, či už tajne liberálne. Katolíci nemajú príčin, aby sa odtrhli od ľudovej strany, lebo nech tejto strany nenie, kto by ich bránil? Kto spomenul dakedy katolíkov na sneme? Pravda, nikto iní, len ľudoví ablegáti. A teraz, keď už majú zbroj vyprobovanú, keď zástupci naši nadobudli si vážnosti, tým rezkejšie budú dobíjať na liberálov, a tým udatnejšie brániť práva naše. A tak všetci katolíci musia sa zaujať za našu kresťanskú ľudovú stranu. Po tomto, majme sa k veci.

Pýtam sa Ťa kmotre môj, nikdy si nebol v hneve s daktorým blížnym tvojim? A pravda ste sa pomerili, ba možno aj spojili oproti spoločnému nepriateľovi. Pozri do dejepisu, čoho sa tam dočítaš. Spomnem len nášho panovníka. Vojsko jeho vytrepali Taliani, aj Nemci, nuž a teraz jak nemecký cisár, tak aj kráľ taliansky sú jeho spojenci. Tam máš Rusov a Francúzov. Za času Napoleona I. aké boje viedli jedon oproti druhému, a teraz sú takí dobrí kamaráti, ako aj my kmotre môj. Tak ti je to aj v politike. Veď pozri, Kossuthisti aj Ugrona, aj Apponyiho práve tak napádali, ako aj nás Iudákov, a teraz oba tieto štátnici pripojili sa aj so síránkou svojou ku Kossuthistom. Ba čo, gróf Apponyi zostal takým kurucem, akým ani sám Kossuth nenie. A na tomto sa ani jedon vlastenec nepohorší, ba oslavuje ho, že oduševňuje a povzbudzuje národ.

Vieš dobre, kmotre môj, že hlavný cieľ strany Iudovej je: zlomiť vládu liberálnych tatárov, ktorí na mizinu obrátili našu krajinu, a ktorí zachodili s národom ako s dakým otrokom. Vládi liberálnej neraz pomáhali Kossuthisti, lebo rozličné záujmy viazaly ich k sebe. Pomyšlime len na civilne sobáše. Sami vládni ablegáti neboli nikdy zane tak zafatí ako Kossuthisti. Prečo? Lebo boli zväčša kalvíni a frajmaureri, a títo vždy sú radi, keď len môžu potupiť katolíkov. Teraz ale Kossuthisti broja proti liberálnej vládi, lebo sa im už hnusia oškľivosti liberálov a ponevác sľúbili voličom svojim také výdobutky, ktoré vláda z rozličných ohľadov nechce uskutočniť. Iudová strana tiež žiada, aby náš Iud v pokoji a šťastlive žil, žiada blaho krajiny a v ohľade tomto súhlasí aj ona s Kossuthistami, a keď v celkosti podržala svoj vlastný program, pripojila sa programu spojených stránok, dľa ktorého stránky tieto prevzaly by vládu. Teda ako vidíš to robí, čo od nej terajsie okolnosti požadujú. A to je múdre a dôsledne. My, kmotre môj, od veľkých časov vydani sme boli liberálom, ktorí nás vyžierali, tak že sa v krajine našej nemohol vyvinuť ani priemysel, ani ho spodárstvo. Tomuto na príčine boly naše vlády. Tieto nikdy nezastúpily národ oproti nenasytným chůtkam liberálov. Bachor ich prehltoľ všetko naše bohatstvo. Toto napozatým musí koniec vziať, lebo ináč vykrvácame. To sa nám ale len tak podarí, keď sa celá opozícia postaví oproti cicavcom národa. Ale toto je len jedna príčina, že prečo sa spojila Iudová strana s bývalými jej nepriateľmi. Vieš dobre, že pyšný a násilný Tisza ako sa chcel vládi zmocniť, a akými prostriedkami ehcel sa na nej udržať, No už proti takémuto násilenstvu nielen s Bánffym, ale snád aj so samým diablom sa musíme spojiť. Veď práve Iudová strana takrečeno prinútila opozíciu, aby sa spojila proti svevolným liberálom, lebo čo Tisza chcel robiť, to nenie riadenie krajiny, to nenie ústavnosť, ale hrúzovláda, najtmavší absolutismus a najhlúpejštie šialenstvo. Lebo len on by rozkazoval, a každý musel by ho nemo poslúchať. Kmotre môj, kde najdeš taký otrocký národ, čo by to trpel? Nuž a nech nemá národ tak rozumných vodcov, čo by robil v rozhorčenosti svojej? Bože nás chraň a uchovaj od toho! Vieš, kmotre môj milý, čo sa

teraz deje v Rusku? Kolke vzbury a nepokoje tam teraz panujú?

Ty snád to schvaluješ, aby sa Iudová strana utiahla na bok a nemiesala do ničoho, ako to aj národovci robia. Nebol by to býval posmech! Najväčšie nevlastenectvo! Kolkým nápadom by bola skrže to vystavená. Kolko by bola skrže to utratila zo svojej vážnosti? Boli by ju neprestajne vysmievali, a národ tiež by bol súdil nad ňou. A súd tento bol by strašný býval. Tak súdia vlastizradcov, ktorí nič nedoprajú národu. A od tohto Bože chraň Iudovú stranu! Národ si žiada blaho vlasti, pokoj a šťastie Iudu, a my musíme mu pomáhať, aby všetko toto vydobudol. Život národa je aj našim životom. Keď vlast naša klesne, klesneme aj my, lebo však aj my sme údovia vlasti. Len to je opravdový syn vlasti, ktorý za ňu pracuje. Veru vládny ablegát nikdy sa nezdieral za vlast, ale len za seba. Už aj preto musíme zlomiť vládu liberálov. To je cieľ spojených stránok. Keď koalícia prevezme od liberálov vládu — lebo musí ju prevziať, to aj panovník uzná, že terajší neporiadok nesmie trvať na veky — dá miesto stálej vládi a bude koniec družstvu. Strany, ktoré teraz spolu držia, rozvedú sa a každá z nich bojovať bude za uskutočnenie svojho programu a cieľu. Z terajších priateľov budú nepriatelia, ale len na politickom bojišti. Kossuthisti a Bánffysti tak budú doliehať na našu Iudovú stranu, ako aj predtým robili, ale ani Iudová strana im dlžna nezostane. Kolko ráz len spomenie revíziu civilných sobášov a matrik, za každým dajú sa do nej terajší jej spojenci. Lenže sprosták by bol ten, kto by to zo škodoradosti vyhodil na oči strane Iudovej. A myslím, že bude dosť takýchto krátkozrakých. Kto vysmieva Rusov za to, že sa priatelia s Francúzmi, alebo Uhrov, že chovajú súcit oproti Turkom? Boh vie, či ešte aj my nedožijeme sa toho, že Japonci spoja sa s Rusmi oproti tretiemu mocnárstvu? Nič nenie nemožného na tomto svete. My Iudáci mali by sme aj teraz preklínať Bánffyho, lebo však on bojoval proti nám najneľudskejšie, a keď jeho nenie tak máme na sneme čo len 40 Iudových vyslancov. Teraz mu dáme pokoj. Sám uznal, že mnoho previnil, a za pokánie v prvom rade bojuje oproti liberálnym drabantom, ale zato stretne sa s ním na politickom bojišti a pomeráme si zbroj.

Hľa, kmotre môj, tak ti je to v politike. Za to my nemusíme byť osobní nepriatelia. Hlavná vec, aby námáhanie a boj náš bol k spáse národa a ku blahu vlasti a Iudu.

Myslím, uspokojil som Ťa, a ty aj na budúce budeš takým neohrozeným Iudákom, akým si bol od počiatku. Môžem ti povedať, nech nenie Iudovej strany, liberáli tak by garazdili ako aj predtým. Veď kto strhol z nich závoj? Kto vykričal na sneme, že kolko trpí chudoba pre prechmaty neľudských bašov? Kto bránil predtým chudobu? Kto by sa bol opovážil napádať liberálov pre ich násilenstvo a svevolu? Veď aj predtým boly opozície, ale liberalismus ani jedna nenapádala. A potom, čo vedel Iud náš predtým o politike, o liberalizme a o sneme? Kto ho prebudil a priviedol k seba povedomosti? Pravda,

vodcovia strany kresfanskej. A toto nenie maličkosť, ale zásluha, akej nemá ani jedna strana. Prosím fa, nedaj nič na tých, ktorí stranu našu osočujú. To sú nenie rozumní politikovia, lež zlomyseľní závistníci. My katolíci dôverujeme v strane ľudovej, a bráňme ju oproti nepriateľským nápadom.

Žehnaj fa Boh kmotre môj! Tvoj *Záhorsky.*

Ku zahateniu vyvandrovania.

Ablegát ľudovej strany Alexander Simonyi-Semadam predložil — ako známo — snemovni návrh na zmenenie, patrične zdokonalenie zákona o vyvandrovaní. Snemovňa návrh tento odovzdala odbornému výboru. Následkom odročenia snemovne ľudová strana nenie vstave zákon tento do života dať uviesť. Vládou najatí agenti zvädzajú teda ďalej ľud ku vyvandrovaní. Ako sa zaslepený ľud vábif dá ku tomuto hroznému kroku, o tom svedčia výkazy krajinskej štatistiky. Hrozný je počet tých nerozvažiteľných ľudí, ktorí na prázdne sľuby nesvedomitých agentov predajú čo majú, a lacno, ak môžu a opúšťajú rodisko, aby v cudzom svete hľadali si výrobok a živnosť. Koľkým sa to podari? Koľko ich tam v biede zahynie? A sú to predsa všetko naši ľudia a srdce musí každému krváčať i za tým najposlednejším, čo svoju vlasť tak ľahkomyselne opúšťa.

Ľudová strana pracuje čo môže tým cieľom, aby vyvandrovanie ľudu zákonnou cestou zahatené bolo. Táto sľachetná snaha oduševnila i ablegáta ľudovej strany dra Alexandra Giesswein-a, ktorý dňa 15. júla prišiel na Čacu, aby sa tam na mieste presvedčil o záležitostiach vyvandrovania a v tomto hraničnom meste skúmal ustanovizne na túto vážnu otázku sa vzťahujúce. Cez tri dni trval ľudový ablegát Giesswein na Čaci. Z tadiaľ išiel do Oderbergu a do Ratiboru, v ktorých staniaciach na prísne nariadenie nemeckej vlády všetci vyvandroujúci musia z vlakov vystúpiť, kde potom nemeckí lekári, každého, čo z Uhorska príde, prísne preskúmajú. Cestovať ale môže ďalej pravda len taký, ktorého nemeckí lekári za zdravého uznajú. Ľudový ablegát dr. Alexander Giesswein vedený patričnými nemeckými úradníkmi, preskúmal i všetky úrady, nemocnice, lekárske izby, ku preskúmaniu vyvandroujúci postavené. Za namáhanie toto prislúcha vďaka oduševnenému za blaho ľudu ablegátovi nielen zo stránky ľudovej, lež aj zo stránky samého ľudu. Z tohoto vidieť môže ľud, že ľudoví ablegáti aj v čas prázdnin snemovne pracujú za blaho ľudu. Ku zahateniu vyvandrovania ľudová stránka ďalšie kroky podujaf môže, až keď sa otvorí zas zasadnutia snemovne.

Vtedy však príde zo stránky ľudovej v snemovni do reči nielen otázka vyvandrovania, lež zaiste aj otázka dovandrovania. Na snemovni budú na každý pád na otázku ťahať vládu, prečo sú u nás v Uhorsku v hraničných mestách nenie také ustanovizne, ako sú zo stránky nemeckej v Oderbergu a v Ratibore. Bolo by to len v poriadku, keby každý, čo do Uhorska chce dovandrovať, alebo cez Uhorsko chce len vandrovať na hraničných

staniaciach uhorským vrchnostam predložiť musel svoj rodný list, svedoctvo domoviny, svedoctvo mravov, a tak keby každého doktor musel dôkladne previzitirovať prv, než hranicu Uhorska prekročí. Keby ešte nadto na takých pohraničných staniaciach každého ostrihali a umyli, bárs aj vechťom bez mydla, to ani polovica toľko ruských židov do Ukorska nepríde ako teraz. Kdežto pri takých poriadkoch, aké sú u nás proti dovandrovaní, celú húfy z Ruska vypovedaných židov zaplavujú naše kraje a náš ľud potom od nich vycicaný opúšťa svoju vlasť aby si inde vyhľadával svoj chlieb a živnosť pre seba a svoju rodinu.

POLITICKÉ CHÝRY.

V kruhu ľudových voličov.

Ján Molnár, praelát pápežský a ablegát ľudovej strany pokračoval v nedeľu v návšteve svojho volebného okresu esterházskeho. Navštívil obce: Szárföld, Veszkény, Kapuvár, Oslí, Garla a Babót. Všade očakávali a prijali ho voličia s najväčším oduševnením. V zápalistých svojich rečiach obľúbený ablegát vyvíňoval a rozkladal program ľudovej strany a potrebnosť revízie cirkevno-politických zákonov. Slávnostne prijali ľudového ablegáta zvlášte voličia obce Kapuvár, kde ho dlhým telegramom už popredku povolali a prijali slávnostne a oduševnene, čo len o tom svedčí, jak pevne a nezvratne drží sa tento volebný okres programu ľudovej strany.

O krajinskom zmätku.

Správcovia osudov vlasti hrajú sa ako chlapeci s olovenými vojakmi. Majú aj malé kanóny, lenže nimi nevedia strieľať. Rozbehnul sa Fejérváry a strelil takýmto oloveným kanónom kroz ministra Kristóffyho do rady hlavného mesta a zničil uzavretie tohoto municipia, že ani porcie vyberať, ani dobrovoľne platené dane nebudú vláde odosielať. Olovený kanón náležite zolhal. Zničenie mestského uzavretia prečítal najprv podmešťanosta a potom hlavný mešťanosta a napokon uzavreli v mestskej rade, že toto ministerské zničenie svojim časom predložia k uzavretiu mestskému výboru. Do tých čias nebudú sa vláde žiadne peniaze posielaf.

Ministerské porady.

Nikdy sa v Uhorsku ministri ešte toľko neradili, ako teraz. Pri týchto poradách, ako hovoria, dakedy aj kosa na kameň trafi. Fejérváry, ako starý vojak, chcel by, aby sa mu všetko na okamih podrobilo. Lebo je on vojak. A vojak to je pán. Majú byť ale traja ministri, a síce: Vörös, Georg Lukács a Ondrej György, ktorí nesúhlasia

s tým pokračovaním Fejérváryho, aby všetky uzavretia municipii na passívnu rezistenciu zničené boli. S Fejérvárym držia vraj len ministri Kristóffy a Bertalan Lányi. Z tejto príčiny chystá sa aj — ako píšú — Fejérváry do Ischlu ku kráľovi, aby mu tento spor oznámil. Možno, že sa nachodia neodvislého smýšľania ministri v tejto exotičnej vláde, hovoria však, že vrana vrane oko nevykole. Tie dlhé a časté porady našich ministrov len tolko znamenajú, že majú veľmi mnoho práč ale málo vešať.

Vláda a mimoriadne shromaždenia municipií.

Dňa zákona 1886. XXI. §. 46. patrí povolanie mimoriadnych municipiálnych shromaždení do oboru hlavných županov. Vláda včul, ako hovoria, fõispánom vydržiavanie takýchto mimoriadnych shromaždení zakázala, aby municipia nemaly príležitosti postaviť sa na stanovisko passívnej rezistencie a vyniesť zodpovedné uzavretia. Je toto ozaj ostro vyfíglované, lenže pri tom vláda zabíva na jednu veľkú maličkosť. Ten istý zákon, totiž 1886. XXI. §. 68., pod punktom e) splnomocňuje viceispána, že v mimoriadnych pádoch aj on svolaf môže municipiálne shromaždenie. Je to ako keby sa všetky krajinské zákony náročky sprisahaly proti terajšiemu ministerpredsedevi Fejérvárymu.

Vláda nemôže platiť.

Rada mesta Szegedina zaoberala sa nedávno s jednou veľmi zaujímavou záležitosťou, z ktorej len to vysvitá, že vláda Fejérváryho nemôže, alebo nechce platiť. Mesto Szegedin bolo svojim časom uzavrelo rozšírenie a upevnenie okružného násypu, ku tomuto veľkému dielu prisľúbila tehďajšia vláda značnú pomoc štátnu, z ktorej na bežiaci rok preliminované bolo 240.000 korún. Mesto žiadalo túto pomoc od vlády, terajší minister orby ale odpovedal mestu, že vláda ohľadom na prítomné politické okolnosti nenie v tom stave, aby na tento rok preliminovaných 240.000 korún štátnej pomoci asignovala. Mestská rada požiadala svojho mesfanostu, aby on vláde stanovisko vysvetlil a žiadal vyplatenie štátnej pomoci. Kde nenie peňazí, tam všetko vysvetľovanie a pýtanie zhola nič nespomôže.

Vyberanie výmeny regálnej.

Dňa 15. júla dostavili sa financí na obecnom dome obce Keszölc v stolici ostrihomskoj a oslovili obecné predstavenstvo, aby árendu za regálnu výmenu na jeden rok behom štyriadvadsať hodín vyplatili, bo ak nie, regál na škodu obce hneď dajú do árendy druhému. Minister peňažných záležitostí musí ozaj byť vo veľmi veľkých súroch, keď je na ten regál obce Keszölc až tak veľmi utisnutý.

Minister Kristóffy a stolica peštianska.

Medzi municipiami v prvom rade postavila sa aj peštianska stolica na stanovisko passívnej rezistencie a vyslovila uzavretím v stoličnom shromaždení, že ani porcie

vyberaf ani dobrovoľne platené porcie a iné poplatky Fejérváryho vláde odovzdávať nebude.

Minister vnútorných záležitostí Kristóffy uzavretie toto dopisom od 24. júla viceispánovi Ludvikovi Beniczky-mu 25. júla doručeným zrušil a za ničomné vyslovil. Stolica peštianska pravdepodobne pokračovať bude v tom smere, ako municipium hlavného mesta a držaf sa bude stoličného uzavretia od 20. júna bez ohľadu na to, čo vláda ďalej počne.

Štátne elementársko-ludové školy.

Minister výučby uvereňuje prítomne štatistiku o elementárnych ludových školách štátnych, ktoré behom roku 1904—5. stály a účinkovaly v krajine. Táto štatistika nás o tom poučuje, že prítomne máme 2145 štátnych škôl; dľa výkazov roku 1903. bolo ich len 1818. Z tohoto vidíme ako sa množia tie hniezda pre liberálne múdrosť, bo v týchto ústavoch o kresťanskej výchove mládeže nemôže byť ani reči. Roku 1903. bolo v krajine vôbec 16.984 elementárnych škôl, 10.7 percentov teda štátnych. Tieto percenty postúpily včul už na 12.6. Elementárnych škôl katolíckeho charakteru máme 5458. Keď však vidíme, ako sa štátne ludové školy šíria, kresťansko-katolíckou povinnosťou nám je každému aspoň to, čo máme pevne držaf a nedovoliť aby naše katolícke a obecné školy zostátnené boli.

Z CUDZOZEMSKA.

Mikuláš II. a Vilhelm II.

Mikuláš II., cár ruský, po zdĺhavom váhaní odhodlal sa k tomu, že nemeckého cisára Vilhelma II. navštíví pri jeho výlete na severnom mori. Dvaja cisári sišli sa teda v malom prístave Bjorkö. O tejto schôdzke píšú nasledovne: loď Hohenzollern cisára nemeckého 24. júla o desiatej hodine večer postála pri ruskej lodi Polarnaja Hviezda. Cisár Vilhelm s Albertom, kniežaťom Schlesevig-Holsteinu prestúpil na ruskú loď, kde ho prijal a pozdravil cár Mikuláš a jeho mladší brat. O jedenástej hodine večer ruský cár a nemecký cisár utiahli sa do súkromnej chyže a pojednávali spolu, samotní, cez štyri hodiny, o vážnych pre celý svet záležitosťach. Táto porada má mať veľký vplyv na terajšie pobúrené pomery sveta. Škoda, že pri takýchto veľavýznamných akciách o uhorsko-rakúskej države nepadne nikde ani slova. Ako keby sme ani na svete neboli.

Attentát na sultána.

V piatok 21. júla hodil do sprievodu sultána tureckého v Carihrade dajaký medzinárodný anarchista jednu bombu práve ako sa z pobožnosti z modlitebnice Hamidie domov mal vrátiť. Hodená bomba usmrtila 50 ľudí, rozdriapala mnoho koní a mnohých zo sprievodu nebezpečne ranila. Sultánovi sa nič nestalo. Zločinca nenašli. Medzinárodní anarchisti, zdá sa, bojište svoje prekladajú z Ruska do Turecka.

Vyzvanie k predplateniu.

Predplatná cena našich novin je :

na celý rok	4 koruny
na pol roka	2 koruny
na štvrt' roka	1 koruna.

Do Ameriky : Na celý rok 8 korún. — Do Pruska na celý rok 6 korún.

Tíh ct. predplatiteľov, ktorí sú v Amerike alebo v Prusku a ktorí neposlali nám vyšoznačené predplatné, prosíme, aby si čím skôr vyrovnali svoje predplatné podľa hore označeného vyzvania.

«Krešťan» kiadóhivatala

Budapest, IV., Ferencz József-rakpart 27.

BESEDNICA.

O pálenke.

Predovšetkým to sa fa pýtam milý priateľu, ktorý tieto riadky čítaš :

Miluješ-li zdravie tvoje? A chceš-li aby aj deti tvoje boly zdravé?

— Ako by nie! odpovedáš.

Dobre! Ak pravdu hovoríš, tak ti radím, ba na srdce ti kladem, abys pálenku len na tvoje meniny alebo len na krštenie pil, ale aj to len doma a len zo ženíného náprstka až sa v ňom materinská dúška močila.

Po tejto mojej dobrej rade istotne myslíš, že som blázon alebo dáky poverčivý človek, keď ti radím takýto čudný liek.

Never, nie som ani blázon, ani čarodejný lekár, toto ti len preto radím, lebo viem, že je pálenka najväčšia otrava, a nebolo vojny na svete ani takej bandy živáňskej, ktorá by bola zavraždila a ožobráčila toľko ľudí ako pálenka. Teda na toto myslí vždy, keď lapíš do ruky mierku s pálenkou. Áno, pálenka je tuhá otrava, ktorá nielen tomu škodí, ktorý ju pije ale potomkom jeho, a neni korheľa ktorého by nepreklínaly vlastné deti.

Pýtaš sa, že ako ja to viem?

Chvála Bohu nie po sebe, lebo ja pálenku nepijem, ale strašný účinok pálenky zkusil som na druhých; vidím ho koľko rázy len idem okolo krčmy a koľko rázy vidím tacať sa opilca. Poznám opilcov, ktorí jedúce majetní gazdovia boly, rodina jejich všetkého mala dosť, teraz ale sú zobráci jak na tele tak aj na duši, lebo otec preslopaj majetok a s ním šťastie jeho rodiny.

Čítal som, že celé kmeny ľudstva vykorenili pálenka, takto aj starodávných obyvateľov Ameriky — Indianov —

Španielči naučili na pálenku, a vypustošili ich s ňou tak, ako podkanov s arzenikou. Nuž ale nemusíme ísť za dôkazmi ďaleko za more, veď ich najdeme dosť aj u nás vo vlastnej obci, ba možno aj u našej rodiny. Predkovia naši, ktorí tiež museli tvrdo robiť, ba tvrdšie ako my, lebo v tom čase nebolo toľko strojov s ktorými polahčime prácu našu, dozili sa veľkého veku, lebo mierne žili a nepili pálenku, teraz ale mrú ľudia v najlepšom veku, lebo pálenka ich otráвила. Chýrni lekári dosvedčili, že 20ročný človek medzi riadnymi pomerami môže čakať od dobroty božskej 40—45 rokov, kdežto 20ročný opilec, ktorý oddal sa pálenke, už len najviac 10—15 rokov bude žiť. A takýchto nešťastníkov je medzi nami veľmi mnoho. Otrava, ktorú v sebe pálenka obsahuje pomaly sožiera zdravie ľudí, až ich konečne usmrť. A takáto otrávená ústrojnosť ľudská náchylná je k rozličným chorobám, lebo je soslábnutá a skazená. O tomto svedčia suchotiny, ktoré v dobe našej tak veľa obiet berú a nemilosrdne vykorenia cele rody. Svedčia o tom aj assentírky, pri ktorých miesto zdravej, silnej a dobre vyrastenej mládeže vidíme vyzíablých a slabých bedárov. Prečo? Lebo pochodia od opilcov, lebo rodičia jejich od malička privykali ich na pálenku.

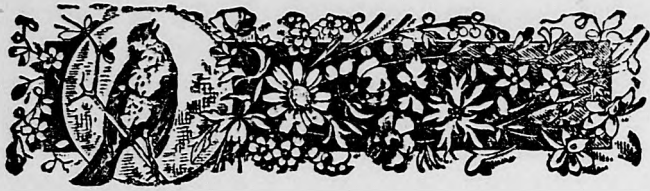
Alebo či nečujeme jednotlivých bez prestánia zalovaf sa, že nevedia jiesť, že nežiadaju ani teplého ani studeného pokrmu, kdežto pálenku príme jich žalúdok, a zakiaľ si nevypijú trase sa ím ruka a nemajú vôle do roboty, keď ale sotia si za mierku, zaraz žiadajú druhú; že sú zachrypnutí a krkajú ani vrana atď. No, ďakujem pekne za takéto zdravie. Tieto znaky to prezradzujú, že ústrojnosť toho istého je už od pálenky zhubena, a že o nedlho prácu dajú hrobárovi.

Mal som jedného známeho, chýrneho to korheľa, ten keď videl, že už nebude dlho fahať, v rozhorčenosti svojej prerezal si bāchor a tak vzal zkázu. Miesto toho mal on celkom iné, volačo múdrejšieho vykonať. Mal ísť k takému lekárovi, ktorý pytvá mrtvolu opilca a prosíť ho, aby mu ukázal vnútornosti takejto mrtvole. Istotne by sa bol zhrozil nad tým, lebo by bol videl svoj obraz. Takým sa ani v jednom zrkadle nevidel. Lebo ten spálený žalúdok, čierna krv, spotvorené vnútornosti o tom svedčia, že ten istý otrovu užíval, a bol by očul od lekára, že keby nebol býval opilcom mohol sa dožiť pekného veku, ba dosť ľahko mohol tancovať na svadbe vnukov svojich. A hľa zhynúl v najkrajšom veku. Usmrtila ho pálenka. Ale nielen jeho ale aj deti, lebo veď zdedily náruživosť túto a zostaly korhelmi.

Majte vždy pred očami tento obraz, koľko rázy len držíte v ruke sklienku s pálenkou, a jak ozaj ceníte zdravie svoje, ak nosíte na srdci blaho detí vašich, tak nepite pálenku. Nikdy! Ani ráno, ani na poludnie, ani večer, ani doma, ani v poli, ani v krčme a tak sa dlho budete tešiť svetlu božiemu.

(Pokračovanie nasleduje.)

**Zadovažujte predplatiteľov pre
«Krešťan»-a!**

CHÝRNIK.

Pamiatka Leva XIII. Z Rímu oznamujú: Dňa 20. t. m., vo výročitý deň smrti nebohého pápeža Leva XIII. v sixtinskej kaplnke vo Vatikáne boli smútočné služby Božie, po ktorých dával pápež Pius X. absolúciu. Na smútočných službách Božích prítomní boli diplomati, rytieri maltanského rádu a početní ľudia.

Plnoleté arciknieža. Nádejný dedič trónu arciknieža Karol, najstarší syn arcikniežaťa Ottu, dňa 17-ho augusta bude 18ročný. Dľa dvornej obyčaje jeho veličenstvo kráľ v tento deň vyhlási arciknieža Karola za plnoletého. Arciknieža dostane rád zlatého rúna a od kráľa jednu officiersku šabľu do daru. Od tohto dňa bude mať arciknieža Karol osobitný dvor. Arciknieža Karola pridelia ku jednému jazdeckému pluku v Česku.

Saský kráľ v Tyrolsku. Saský kráľ Fridrich August s dvoma svojimi mladšími synmi pilne chodí po tyrolských sňahom pokrytých vrchoch. Minulé dni výskriabal sa na štít Schlern a noc ztrávil v jednom dome, v ktorom nocujú turisti.

Následník nebohého arcikniežaťa. Jeho Veličenstvo poveril Vilhelma Klobucsára, generála jazdy vedením honvédskejších záležitostí, ktoré predtým arciknieža Jozef viedol.

Z biskupstva spišského. Spišského biskupa doktora Aleksandra Párvyho na jeho prvej birmovnej ceste, ktorá sa dňa 23. júna v Landeku začala a 29. júna v Starej-Vsi skončila všade veľmi krásne, slávnostne a srdečne prijali. Biskup všade sám kázal a to slovensky. Biskup veľmi do rý dōjem srobil tak na veriacich ako aj na všetkých inovercov. Biskup svoje uspokojenie vyslovil nad všetkým, čo na svojej birmovnej ceste skúsil. — Ján Sterbák, administrátor gňazdský poslaný je za kaplána do Hruštína, Ludvig Illetškó, kaplán novoveský preložený je do Ružomberku, Štefan Szalay, dočasný administrátor vyšno-lapsanský poslaný je za kaplána do Novej-Vsi. Ondrej Bázsik, farár v Lučkách stal sa farárom v Lieszku (Orava).

Čestný občan Nových Zámkov. Z Nových Zámkov (st. nitrianska) píšu: Zastupiteľský výbor mesta Nových Zámkov mal po tieto dni slávnostné valné shromaždenie, na ktorom titulárneho kanonika a novo-zámockého farára Jána Fábiana zvolili za čestného občana mesta. Fábian veľkou obetavosťou podporuje školy a je všeobecne obľúbený a vážený.

Plukovník ochranca života. Z Prahy sdeľujú: Po tieto dni rano v Brandeisi Jozef Fritsch, kaprál 7. dragónskeho pluku zaviedol svojho koňa do rieky Elby, aby ho okúpil. Silný prúd rieky ale strhol kaprála aj s koňom, tak že i kaprál i koň čoskoro zmizli vo vlnách. Na

brehu rieky stojací plukovník Karger vidiac nešťastie, oblečený skočil do vody a s nasadením vlastného života kaprála oratoval.

Spolok sv. Vojtecha bude mať tohto roku valné shromaždenie dňa 24. augusta v Trnave.

Do Ameriky prísťahovalo sa od 30. júna 1903 do 30. júna 1905, teda za dva roky 1,061.659 osôb,

Chytili «grófa». V obci Kittsee (teraz Kőpcsény) v mošonskej stolici uväznili žandári tamejšieho obecného podnotára «baróna» Ivana Andriana, dakedajšieho «grófa» Ladislava Matusku, stoličného podnotára liptovského, ktorý na toto miesto dostal sa bol na základe falošných dokumentov. Pred niekoľkými mesiacmi konkurroval na uprázdnené miesto podnotára v spomenutej obci pod menom «barón Ivan Andrián» a preukázal dokumenty tiež falošné. Tak prišli mu na stopu.

Zastretil svojho syna. Z Koložváru (st. Somogy) sdeľujú: Po tieto dni večer asi o deviatej hodine prišiel domov z vinohradu obyvateľ obce Kilit, roľník Franc Lacza a ponevác bol veľmi ustatý, ľahol si hneď spať. Jeho manželka ale ďalej pracovala okolo domu a práve keď si aj ona chcela ľahnúť, prišiel domov z krčmy ich 23ročný syn Jozef. Ponevác bol mladík veľmi opilý, matka začala ho hrešiť, na čo syn hrubiansky odpovedal. Na krik prebudil sa starý Lacza a rozkázal svojmu synovi, aby bol ticho, na čo mu syn taktó odpovedal:

— Vy mlčte, lebo vás stiahnem z postele a zabijem.

A ani neostal pri slove, lež siel ku posteli svojho otca a začal ho škrtiť. Otcovi tiež nebolo viac treba, skočil z postele, vyňal pištoľ a štyri rázy strelil na svojho syna. Z výstrelov dva ranily mladého šuhaja na prsách, tak že Jozef Lacza bez slova klesol a o pár minút skončil.

Starostlivý otec. Nádennika Júliusa Johna v obci Bösegründl neďaleko Litomeríc v Česku zavolali na cvičby. John je vdovcom a ponevác nemal nikoho, na koho by bol mohol sveriť svoje štvoro detí, preto ich vzal so sebou do Litomeríc, kde sa s nimi hlásil u 9. pluku landwehristov. Plukovníka veľmi prekvapil tento zriedkavý sprievod. Každému dieťaťu dal po jednej korune a potom dal deti zaviesť na políciu, aby dali na ne pozor. Johna na druhý deň prepustili z cvičieb, no jeho opatrnosť bola daromná. Jedno dieťa mu totiž ešte v Litomericiach onezdravelo a zomrelo.

Upozornenie. Viac ráz obrátili sa už ku nám jednotlivci s tým, zdáľiz je spoľahlivý ten alebo onen *ústav sprostredkujúci požičky*? — Otázka táto bude napozatým zbytočná, bo hľa my odporúčame, a sice veľmi vrele, jeden taký výborný ústav, ktorý je bezpodmienečne spoľahlivý, a nadto ešte aj je nie sprostredkujúci, ale *požičky sám prevádzajúci ústav*, tak že trovy prosredníctva môže si usporiť ten, kto sa tu uchádza o požičku. Tento ústav je: «Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete» v Budapešti.

Poštípala ju včela. Z Miškovca píšu, že devu Esteru Hajdu poštípala na poli včela. Deva dostala otrávenie krve, tak že ju hneď museli odviezť do nemocnice v Miškovci, kde Estera Hajdu o pár hodín skonala.

Chýry zo Spiša. Na dňa 2. júla vydržanom levočskom odpuste asi 20 tisíc ľudí vzalo účasť, kňazov bolo 50, ku sv. prijímaniu pristúpilo 10 tisíc. — Dňa 9. júla bola v Slovenskej Vsi veľmi dojímavá slávnosť. V ten deň mal síce velebný pán Franc Wall, syn tamejšieho bednára, kňaz biskupstva vacovského svoju prvú sv. omšu. Najprv ho doma jeho dobrí a starostliví rodičia s plačom požehnávali a tak šiel už v doma oblečených omšových šatoch s processiu medzi v bielom oblečenými družičkami s rodičovského domu do kostola, ktorého hlavný oltár všeliakými kvetami prekrásne bol ozdobený. Kostol bol prepĺnený, bolo v ňom i mnoho luteránov ba aj židov, ktorí ešte nikdy nevideli tak vznešenú slávnosť. Rukovodičom primicianta bol Rudolf Greschik, farár tamojší, kázeň mal Franc Klein, farár richvaldský. Po udelenom požehnaní najsrdečnejšie vítali a pohostili rodičia primicianta v svojom dome prítomných kňazov a rodinu. Pri obede boli viaceré zdravice povedané na primicianta a jeho rodičov. Bože pomôž tomu mladému kňazovi, aby vše bol kňazom podľa Srdca Ježišového! — Dňa 13. júla mal výbor spišskej stolice v Levoči svoje letné zasadnutie, ktoré bolo zvláštne pre voľby viac stoličných úradníkov veľmi zaujímavé. Ustanovilo sa asi 250 výborníkov. Za vicišpána jednohlasne vyvolený je Ludvik Neogrády doterajší hlavný notár stoličný. Na jeho miesto zvolený je za hlavného stoličného notára 136 hlasmi Bruno Ujfalušsy, hlavný slúžny sobotský proti Gustávovi Görgeyovi slúžnemu levočskému, ktorý mal 105 hlasov. Za hlavného slúžneho do Soboty veľkou väčšinou hlasov vyvolený je Ernest Winkler, slúžny staroveský proti Majunkovi slúžnemu v Sobote. Za podslúžneho o jednohlasne vyvolili Lukáča. Po skončených voľbách stoliční výborníci jednohlasne nedôveru hlasovali terajšej nezákonnitej tyranskej vláde. — V obci Szepesremete dňa 13. júla popoludní veľký oheň zúril. Zhorelo 24 domov. Škoda asi 120 tisíc korún obnáša. — Pri Popráde našli v rieke Poprád dňa 8. júla mrtvolu jedného malého dieťaťa. Ešte nevedno, ako sa tam dostalo. — Až do konca júna vydali vo Spiši 3703 cestovných passov a to najviac do Ameriky; veľmi mnohí išli bez passu. — V Nižnom Šmeksi bolo do 9. júla 266 kúpeľných hostov, v Barlangligete do 1. júla 376, medzi tými 114oria navštevovali jaskynu, v Iglófürede bolo do 2. júla 171, v Šmeksi do 8. júla 1144, v Tátra-

Széplaku do 9. júla 622, vo Feketehegyu do 6. júla 260, v Novom Šmeksi do 1. júla 413 osôb.

Návšteva kúpeľov. V Piešťanoch bolo posavád 3289 kúpeľných hostov. — V Trenčianskych Tepliaciach dľa poslednej 18. júla vydanéj zprávy bolo 3112 hostov.

Svätá Anna.

Lanského roku v tom istom čase bolo tam 2941 hostov, teda tohto roku o 171 kúpeľných hostov viac. — V Korytnici bolo posiaľ 266 a v Paráde 579 kúpeľných hostov.

Búrky. V chotári obce Ivančiná (st. turčianska) bola tieto dni veľká búrka. Do stodoly Ondreja Chvojku udrel hrom a ju zapálil. Podobne bola búrka aj v Kľačanoch (v Turci) kde udrel hrom zas do veže školy. Blesk zastihol i v kuchyni pracujúce ženské, tým sa nestalo nič.

HOSPODÁRSTVO.

Jedon nepriateľ ovocných stromov.

Tohoto roku priaznivý čas bol pre stromy. Utešene kvitly a sľubovali bohatú úrodu. Len že ako obyčajne, tak aj teraz sa sklámali ovocinári, lebo nielen chrústy sa daly do stromov, ale aj iní nepriateli, medzi ktorými veľmi škodlivé sú isté drobulinké mušky, tak zvané listné vši, ktoré napádajú slabé lístky a výhonky ovocných stromov. Kde sa tieto vši vo veľkom počte ukážu, tam nielen že je tohoročná úroda pochybná ale aj budúca, ba dosť ľahko vyhyne aj strom.

Hmyz o ktorom píšem, na končiaroch výhonkov sa zdržuje a to v celom krbe, a pri pohodlnom počasi, koncom júna alebo počiatkom júla, vidieť ho po celom strome. A čím bujnejšie rastú lístky stromu, tým lepšie množia sa vši a tým viacej pustošia. Práca táto v tom záleží, že cicajú šťavu listov a omladov, skrze čo tu prestanú riasť, ale schnú a vyhnú, pomáha im v tom letná páľčivosť. Dobré vykrmené listné vši kupajú sa v teple slnečnom, na spôsob rosy prškajú zo seba tú lepkavú tekutinu, ktorú pospolitý ľud manou, rosovým mädom nazýva. Tento mäd usedá sa na listie a na ovocie, neskôr zapadne prachom, tak že sa chytí listu kôra. Teda nielen že hmyz povzbaví list potrebnej živnostnej šťavy, ale na ňom chytená kôra zapchá dierocky akožto dýchajúce stroje stromu, tak že listy prestanú konať jeden veľmi potrebný skutok, čo sa nazýva dýchaním stromu. Zrázu to zbadáme, že listy a výhonky žlknú, schnú a opadujú. Ovocie ale ktorému sme sa tak tešili neraste viac ale vädne a na zem padne. Keď vši nenajdú viac pokrmu, rosidu sa po konároch a po celom strome, vandrujú aj po jeho pni, preletia na iné stromy a pokračujú v škodnej svojej práci. Od nych napadnuté výhonky nedospejú do jesene a tak zamrznú v zime. Tým koniec úrode budúceho roku.

Nejednému ovocinárovi narobily toho roku škody, zlosti a žiaľu tieto vši, a dosť ľahko ani nemyslel odkiaľ pochodí nešťastie a ako by sa mohol brániť proti nemu. Obrana neni vytvorená, len sa dať do práce čím skôr, hneď keď sa vši na listoch zjavia dať sa do kropenia. Stroj, ktorý treba k práci tejto, má mať každý ovocinár, lebo veď po teraz ani ovocie sa nerodí tak ľahko ako voľakedy, ale treba sa zápasit s mnohými nepriateľmi stromov, zakiaľ ono dozre. Jasná počneme prškať (striekať) farbavé vši, zaraz sa počnú hýbať, o nedlho zanechajú pokropené listy a rozejdu sa po snetoch a po pni, ale ani tu neobstoja, lebo opätujúc striekanie, zahynú od otrovy.

K striekaniu upotrebíme mydlový luh; thanaton; (doháňový luh) petrolejovú emulsiu; vývar quassia-

ostružlín. — Thanaton ináč doháňový luh obsahuje v sebe 4-5% nikotinu, prečo veľmi opatrne musíme zachodiť s touto látkou. Upotrebíme ho oproti hmyzu, chrobači a húseniciam. Do sto litrov vody vezmeme 2 aj pol kila thanatonu a ho s miešaním stopíme. Osožnejšia bude topenina, keď primiešame k nej 2—3 kilá haseného vápna. Kropenie s thanatonom je najmä vtedy osožné, keď ho v suchom a slnečnom čase konáme, a keď by ho dážď zmyl, v prvý pekný deň ho obnovme. Thanaton je k dostaniu v každej väčšej trafike, ale len s dovolením vrchnosti. Cena 1-3 kil. paklika 2 koruny, 5 kil. paklík koštuje 6 korún. Thanaton treba vždy držať na chladnom mieste, lebo v teplote kysne. Shotoviť ho je veľmi ľahko. Kúpime kilo komisného doháňu, nalejeme naň 5 litrov vody a necháme vodu vrieť. Keď vychladne, smiešame to s 50 litrov vody a necháme ho za 25 hodín stáť.

Vývar quassia robí sa z ostružlín quassie, dostať ju v každom väčšom sklepe. Kilo koštuje 80—90 halierov. Na kilo quassie rátaťme kilo mydla (domáceho) čo je dosť aj do 200 litrov vody. Robí sa to takto: quassiu do tedy varíme v hrnci na 3—4 litre kým voda tmavá nezostane. Tiež aj mydlo stopíme a smiešame s vodou. Miesto čistého mydla dobrá bude mydlová voda od prania šiat.

Petrolejovú emulsiu shotovujú aj s mliekom aj s mydlom. V prvom páde k dvom čiastkam petroleju vezmú jednu čiastku (2 litre, 1 liter) mlieka, ktoré je 30 Celsius teplé a to smiešajú; k miešaniu najlepšie sodpovie metla. K mydlovej emulsii 175 gram. domáceho mydla stopíme v 4 lit, vody, ktorá vrieť musí. Keď voda vrieť počína, medzi ustavičným miešaním prilejeme k nej 8 litrov petroleju. Tuhú emulsiu dostaneme, keď na jednu čiastku hustej emulsie 12 čiastok vody prilejeme; slabšia je, keď 20 čiastok vody dáme, najslabšia je, keď ju s 25 litrov vody smiešame. Takúto striekame na slabé jarné výhonky.

Pri striekaní musíme aj na to dávať pozor, aby sa liehu aj na spodok listov dostalo. A s obranou tiež nesmieme meškať, ale dať sa do nej zaraz, ak náhle zbadáme pliahu, a opätujeme striekanie za 3—4 dni rano alebo večer. Ponevác vši vajička na peň kladú, zabieme ho k zime. Aj s oškrabovaním a kefovaním mnoho docielime. Konečne hnojiť musíme stromy aby ony v dobrej sile byly, lebo zkúsenosť svedčí, že hmyz skôr napadne slabé stromky ako dobre zakorenené. *Gazda.*

Zprávy o žatve.

Krajinský hospodársky spolok vydal o žatve do 20 ho júla nasledujúce zprávy; *Arad*, hrozná horúčosť a suchá takmer po celej stolici veľkej škody narobily v kukurici, doháne, repe a krumplách. *Békés-Csaba*, pre veľké sucho kukurica žltne, až nepride dážď, nebude z nej nič. *Érsekújvár*, žatvu tento týždeň zakončia, podzimné žito je brandové, raž je chudá, jačmeň miestami ožltol. *Győr*, žito mlátia, dáva 7—11 m. c., raž 6—9 m. c. od jutra. Jačmeň dobre sype ale neni pekný. *Kaposvár*, v mlatbe pokračujú; žito dáva 8, 8-20, 8-40 m. c. od jutra. Žito je prostredné, jačmeň ožltol. *Kassa*, žatva sa dokončuje,

jačmeň je dobrý, ostatné obilie nezodpovedá očakávaniu. *Keckemét*, žito dáva 8—12, raž 9—10, jačmeň 10—15 m. c. od jutra. *Léva*, počasie je teplé a suché, v žatve sa pokračuje, úroda je prostredná; zeleniny dobre stoja, ovocia je málo. *Losonez*, podzimné žito je prostredné, jačmeň dobre sype. *Moson*, mlatba raži ešte není zakončená, dáva 10 m. c. od kat. jutra. Slamy je mnoho. Jačmeň je slabý, sype miestami 12—16 m. c. od jutra. Ako sype žito doposiaľ s istotou nevedno. Kukurica potrebuje dáždu. *Miskolcz*, počasie je teplé, s vetrami, zamračené, lež bez dáždu. Rosa tiež zriedka býva. Žatva je zakončená, obilie zväzaju. Zo žita čakajú 6—8 zrníek, miestami sa zvalilo. Raž je peknejšia a zdá sa, že bude lepšie sypať ako vlani. Jačmeňa tiež bude viacej ako bolo minulého roku. Ovos je veľmi pekný, kukurica dobre stojí. *Nagybecskerek*, minulý týždeň bol veľmi suchý, 19-ho ale dobre popršalo. Žito mláfa, sype 7·50 m. c. od kat. jutra. Kukurica potrebuje dáždu. *Nagykanizsa*, onedlho zakončia žatvu. Úroda je prostredne dobrá. Žito sype 8—9 m. c., raž 7—7·50, jačmeň 8—9, ovos 7—8 m. c. od kat. jutra. *Nagyszombat*, žito sype 9, raž 11, jačmeň 11 m. c. od jutra. Ovos ešte nežnú. *Nagyvárad*, mlatba sa začala, miestami sa gazdovia sklámali v očakávaní, bo obilii mnoho škodily horúčosti. Zeleniny tiež mnoho trpia od veľkých horúčostí. Kukurica miestami zvadla, takže jej už ani dážd nepomôže. *Nyitra*, v žatve pokračujú a začali ju už i na horných stranách stolice. Zeleniny potrebujú dáždu, na krumplách ukazuje sa perenospora. *Pancsova*, žito sype 8—9, jačmeň 14—15, ovos 10—12 m. c. od jutra. Kukurica potrebuje dáždu, je dosť pekná a až príde dážd možno očakávať 15 m. c. od jutra. *Pápa*, žatvu dokončujú, výhlady byly na hojnú a peknú úrodu, veľké suchá však narobily mnoho škody. Zeleniny mnoho trpia pre sucho. Až nebude dáždu, bude málo krumpiel, fazule a kukurice. *Sátorajauhely*, tento týždeň začali mlátiť. *Sopron*, obilie zožali, úroda je prostredne dobrá. *Szatmár*, žatvu zakončili, úroda je slabšia ako ju očakávali. *Versec*, žita očakávajú 10 m. c. od jutra; hojne sľubujú aj jačmeň a ovos; zeleniny a pasienky veľmi potrebujú dáždu. *Zalaegerszeg*, žatvu onedlho zakončia, začínajú mlátiť a očakávajú dobrú strednú úrodu. *Zenta*, žito sype 12—13, jačmeň 15, ovos 14 m. c. od jutra. Pršalo, ale málo; kukurica, repa a pasienky potrebujú viacej vlahy.

Kreštania katolíci, čítajte len dobré našké knihy a časopisy!!

DOPIŠY.

Štjavník.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Dôstojný Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie tohto môjho dopisu v našom oblúbenom «Krešťane».

Ku pozdvihnutiu chvály Božej farnici štjavníckí (trenč. st.) na novovystavenie organa nasledovné milodary vďačne obetovali:

Jozef Hromada, Jozef Rezák, Ondrej Hešo, Juro Trulik, Ján Galík, Ondrej Harcinik, Ján Hudek, Juro Hulin, Štefan Možucha, Vendel Kuciak, Pavel Benik, Ján Pobiják, Jozef Bobrik, Tomáš Šelmek, Imrich Záhon, Štefan Šelmek, Juro Illo, Martin Sakmár, Ján Džanaj, Pavel Mištrik, Štefan Planavský, Jozef Kováčik, Štefan Haradzin, Maria Hujo, Kača Hujo, Jozef Možucha, Ján Kapusnica, Štefan Trulik, Martin Motešický, Jozef Fujko, Martin Korman, Vendel Harvanec, Ján Pavlik, Ján Lepis, Matej Masjarik, Štefan Rasovec, Štefan Hajko, Štefan Palko, Jozef Palušay, Martin Misejka, Jozef Minarik, Ján Kučavik, Verona Brindziar, Anna Mištrik, Ján Mištrik, Anna Illo, Ján Hujo, Mikoláš Trulik, Verona Kočudák, Jozef Cimprich, Jozef Trulik, Juro Baranek, Ondrej Baránek, Jozef Plačko, Jozef Harvanec, Jozef Hranica, Ján Michut po 1 korune; Jozef Vojtek 1 kor. 80 hal.; Ján Fujko, Jozef Gablik po 1 kor. 40 hal.; Štefan Hudček 1 kor. 20 hal.; Mária Šišo, Verona Mištrik, Anna Planavský, st. Juro Rakovan, Michal Vavko, Ján Hučak po 80 halierov; Mária Bobolik, st. Ján Mešo, Ján Kapusnica po 70 hal.; Magda Masiarik, Jozef Homolik, Mária Bazala, Juro Šutorka po 60 hal.; Ján Bočinec, Anna Bočinec, Jozef Janik po 40 hal.; Hrehor Kuciak 30 halierov; Martin Hraboš, Mária Bjelik, Eugen Labbey po 5 korun; Jozef Motešický, Jozef Podolan po 3 koruny; Anna Šedik 2 kor. 40 hal.; Ján Kulíšek, Jozef Rakovan, Gašpar Bohusik, Martin Vtáček, Juro Čujdik po 2 koruny.

Štefan Nemchel,
účtovník.

Štefan Ballay,
predseda.

Ondrej Jakubík,
pokladník.

Štefan Čupec,
pokladník.

Kto na svoj majetok záložnú požičku mieni si vypožičať, tak nech sa s dôverou obráti ku «Kisbirtokosok Országos földhitelintézet» Budapest, V. ker., Géza-utca 2. (svoj dom). Tento ústav dáva tak malú jako aj veľkú požičku, preto aby bolo spomoženo stredno- a malo-hospodárom. Pre toto požičky už od 300 korun dáva. Kto veľké úroky prinútený je od jeho dlhu platiť, tomu náš ústav s lacnou požičkou ľahko môže pomôcť na jeho ťarchách. Predoslých veriteľov tento ústav s touto požičkou vyplatí, a za lacné peniaze odpravi všetky tie prekážky, ktoré sú s dávaním tejto požičky spojené. — Požičky sa do poly ceny majetku môžu zplácať na 15, 22, 25, 33 $\frac{1}{2}$, 34 alebo 50 rokov. — Keď dlžník poriadne platiť, ústav náš požičku nemôže vypovedať, ale dlžník svoje dlhy bárstedy, lebo v celkosti alebo v čiastkach bez všetkých po- bočných výdavkov môže si splatiť. — Ústav tento dáva záložné požičky na 5% a na 4 $\frac{1}{2}$ %-ové požičky bez všetkého zťahnutia v hotových peniazoch vyplatí. — Komu je požička zapotreby, ten nech sa s dôverou obráti na tento ústav, odkiaľ každému na jednoduchý list vďačne dajú vysvetlenie.

Johnstown Pa.

Pochválen Pán Ježiš Kristus.

Velactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie môjho dopisu v našom obľúbenom «Kresťane».

Za povinnosť si držím uverejniť ako my tu z Hornohorska v Johnstowne nazývame. Po prvé vám musím zdôliť, že my tu máme svoj vlastný rímsko katolícky kostol, len že bohužiaľ mnohí z našich ľudí nevedia kde je vystavený. K udržaniu farnosti a kostola tu človek pravda viacej musí platiť ako u nás doma, ale len ten ktorý chce. Nachodia sa medzi nami ľudia, čo tak bezbožne zmýšľajú, že radšej prepiať tých päť centov, ako by ich mali dať k udržaniu svojho farára. Poriadny človek to ale nahliadne, že náš farár nemôže ísť do fabriky robiť, a že sme povinní ho udržiavať, bo keby ho tu nebolo by sme duševne celkom zahynuli.

Ľudia to nevedia pochopiť čo je tomu na príčine, že tolko národu od nás do Ameriky tiahne. Tak medzi iným naša obec Liptovský sv. Martinček počítuje asi 60 numier a už je tu od nás vyše triať chlapov. Z týchto sa ich veru veľmi málo domov navráti. A prečo sa ich nevráti? Tomuto je na príčine len naša verejná správa. Tam doma vo verejnej správe len sama nespravodlivosť. Mnoho by sa dalo o tom vyprávať.

Ale veď to najlepšie vedia tí čo pod liberalizmom doma trpia. — Pod verejnou správou veľmi mnoho trpí u nás najmä obecný ľud a preto aby si pomohol vandruje radšej do Ameriky. Treba teda pospolitý ľud zastávať, spravodlivosť mu prísne dľa zákonov vysluhovať a potom sa nebude ľud brať do cudzieho sveta. So srdečným pozdravom na všetkých čitateľov «Kresťana».

Ján Bachan.

Jablonka (Orava.)

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velavážený Pán Redaktor!

Ráďte byť tak láskavý týchto pár riadkov v našom obľúbenom «Kresťane» uverejniť.

Len 13-ho júla som dostal do ruky 27. číslo «Kresťana» zo dňa 1-ho júla Na 10-tej strane tohoto čísla som prečítal dopis z Jablonky, ktorým mňa podpisovateľ toho dopisu napáda. Ponevadž v tomto dopise spomína, že proti mne s jeho spolupracovníkom žalobu udal, tak pokiaľ v tejto záležitosti výrok úradne vynesenej není, nemôžem si zadosťučinenie oproti podpisovateľovi článku a jeho spolupracovníkovi vyhľadávať. Všetko to ale, čo on tam napísal jednoducho za nepravdu vyhlasujem.

Súčasne ale nasledovne podotkynám. Podpisovateľ dopisu prečo neuverejnil, že s čím ma honoroval jeho nebohý otec za všetké tie moje privatné práce, ktoré som mu bol končil? Aký honorár mi dal za tie všelijaké svedectva pofahujúce sa na podpisovateľa? ktoré som mu bol vystavoval. Aké odmeny mi dal za tie vystavené zápisné listiny, na zapísané nemovitosti pre neho, jeho brata a sestru sa vsťahujúce a za prenášky v pozemkovej knihe prevedené? Čo mi zaplatil od písania tých testa-

mentov? pri ktorých som v jeho dome skoro celý deň straval, keď som ich písal. Čo mi zaplatil sám podpisovateľ dopisu spolu aj s jeho bratom od tých listin, ktoré som jemu a jeho bratovi v mojej kancelárii tri rázy popoludní vypisoval a medzi nimi priateľské pokonanie robil? Ďalej nech uverejní aj jeho spolupracovník, čo mi on a jeho rodina za moje privatné notárske práce platili, ktoré som im vykonal.

Konečne podpisovateľ dopisu mohol uverejniť, že jako som sa s ním, s jeho bratom, s jeho spolupracovníkom a s nektorými členami jejich rodiny pojednal a čo mi oni dali, keď predomnou civilný sobáš uzavreli.

Značím sa s úplnou úctou

Štefan Luczky, v. r. notár.

Chicago.

Pochválen Pán Ježiš Kristus.

Velactený Pán Redaktor!

Ráďte byť tak láskavý, týchto pár riadkov v našom obľúbenom «Kresťane» uverejniť.

Všetci čo z dopustenia Božieho z horných krajov našej vlasti sem sme sa dostali myslíme jednotajne na naše rodisko. I aby naši drahí rodáci doma videli ako sa tá mávame a čo tu robíme, berem pero do ruky abych vám niečo v krátkosti o nás zdelil. Zdelujem vám preto v prvom rade to, že my tu nechceme byť horší ako druhí, ba usilujeme sa aby sme ešte aj lepší boli. K tomuto cieľu založili sme si náš vlastný spolok pod menom «Nanebevzatia Panny Marie». Výbor tohoto spolku je nasledujúci: Predseda Štefan Uhlárik, podpredseda Ján Hancko, účtovník Štefan Kalfas, zápisník Jozef Zahar. Údov máme doposiaľ 85, všetko katolíkov z našich strán. Aj to vám ešte musím zdeliť, že máme úmysel katolícky kostol si vystaviť ku cti Nanebevzatia Panny Marie a založiť kolo neho obec. Matka Božia, ktorá nás doposiaľ ochraňovala neopustí nás v tomto cudzom svete. Ochrany Matky Božej prajeme zo srdca všetkým našim rodákom doma. Nech sa modlia za nás, ako sa aj my za nich modlíme. S Bohom!

Michal Psenko.

Brezany.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Úctive prosím, ráďte nasledovné riadky uverejniť v našom obľúbenom «Kresťane».

Aby ste dačo o nás vedeli, nuž vám tu zdelujem že my tu v Brezanech asi na hodinu od Prievidze ako roľníci žijeme, ako nám Boh svojich milostí udeluje. Pánov u nás niet, bo tu nebýva iba pán farár a pán organista. Šťastliví sme na tolko že nemáme žida za krčmára. Krčmárom je u nás sedliak a katolík. Ľudia naši sú už od dávna všetko ľudáci. Pravda v každej pšenici sa nachádza kúkol. Tak sa teda aj u nás stalo, že ten nepriateľ pokolenia ľudského, diabol aj medzi nás pustil niekoľko zrníek kúkola.

A toto sú tí, čo sa odtrhli od ľudovej strany a ostali liberálmi. Nenie ich mnoho a nevedno čo do nich vstú-

pilo, že sa tak premenili. Ako liberáli teraz len hrešia, blúznia a zaklínajú. Veď keď všetci liberáli len tolko vedia, to im nikto ich remeslo nebude závidieť. Mrzí to dosť všetkých poriadnych občanov, že nám ktosi takouto burinou našu pokojnú obec pošpatil. Za to však my ostatní pevne ostávame pri našej ľudovej strane. Nikdy nezapomeneme, že je to strana ľudová a kresťanská. Veď keď úbohého človeka, dajaká nehoda potká, u liberálov veru nenajde ani rady, ani pomoci. Toto nahliadnu aj naši novopečení liberáli a obrátia sa zaiste k lepšiemu. Pomáhaj nám všetkým Boh. Zdravstvujte. *Brezan Ludák.*

Upozornenie.

Po viackrátovom upozornení našom, opätovne musíme žiadať našich veľactených predplatiteľov, aby pri oznámení premeny bydliska nezapomenuli sdeliť nám aj najposlednejšie miesto prebývania svojho, lebo tým činom umožnia nám spešné a akurátne dopravenie časopisu na patričné miesto, kdežto v páde by toto oznámiť zameškali, expedícia naša nenie vstave poslať časopis na novú adresu patričných.

Administrácia.

Smer pútnej cesty na staré miesto milostné: Maria-Taferl. Sonntagsberg (sv. Trojica). Veľká Maria Cell.

Duchovné sprevádzanie s povolením vysokodostojného pána biskupa stolno-belohradského dňa 11-ho júna roku 1905. pod číslom 1291 vydaného, prevzal pán dekan a farár *Sebő Zettler*, a síce:

Pohneme sa dňa 20. augusta roku 1905. z hlavného farského kostola sv. Anny v Budapešti (II. okres) cez Viedeň, Maria-Taferl, Sonntagsberg do Veľkej Maria-Celly, nazpät ale navrátíme sa cez Jozefsberg, Joachimberg a Annaberg.

Karty na cestu a smer púte vydáva *Georg Kattzinger* v Békás-Megyeri (Fő-utca 42.), a síce: I. triedy kartu na loď a II. triedy kartu na železnicu so spoločným kočom z Lunzu do Maria-Celly, taktiež z Maria Celly po Freiland-Turnitz 48 korún. II. triedy loď a III. triedy železničná karta s kočom ako hore 35 korún. III trieda loď a III. trieda železničná karta s kočom ako hore 29 korún 60 hal. Bez koča to isté 19 korún 60 hal.

Kto sa v Ostrihome alebo bárs aj na ktorej stanici lodnej cesty po Viedeň ku púti pripojí, dialka sa mu odráta, čo ale popredku treba oznámiť.

Tí, čo účasť chcjú brať na tejto púti, nech úmysel svoj najneskorej do 15. augusta sdelia *Georgovi Kattzinger* v Békás-Megyeri (Fő-utca 42. číslo) kde sú aj karty k dostaniu. — Karty možno aj po pošte výmeniť.

Karty možno dostať i u kostolníka farského kostola v Starom Budíne a v Šorokšári u p. Henrika Bauer.

Ctených súčastníkov púte prosíme, aby nám mená svoje zretelne vypísané zdelili.

Jestli sa dostatočný počet súčastníkov ku púti tejto prihlási, prenajmeme osobytnú loď.

Programm púte zasiela ochotne

Georg Kattzinger, vodca púte.

Púť do Svätej Zeme. S komcom augusta b. r. do Svätej Zeme určená púť odročila sa na začiatok augusta budúceho roku, kedy aj tyrolský «Pilgerverein» za lacné peniaze (I. trieda 444 korún, II. trieda 380 korún) prevezie pútnikov do Svätej Zeme.

Nech si prečíta každý.

Papier, tlačiareň a redigovanie novín stojí peniaze. Máme veľa takých čitateľov, ktorí si objednali aj odoberať noviny naše, ale ešte **s tohoročným predplatkom ostávajú pozadu.** Čakali sme s trpezlivosťou až posavád. Ale ďalej čakať už viac nemôžeme a osvedčujeme, že jestli svoju podlžnosť bez meškania nám nedoposlú, zastavíme im ďalšie posielanie časopisu nášho, lebo veď ani nám nikto nedá nič zdarma. **Administrácia.**

Odkazy redakcie.

Do pozornosti všetkým: Kto chcete predplatiť alebo adresu svoju premeniť, alebo kto reklamujete, vždy len takto musíte sa u nás hlásiť: *Kreštan kladóhivatala Bpest, IV., Ferencz-József-rakpart 27. szám.*

J. G., Lutiša. Za dopis ďakujeme. uverejní sa v budúcom čísle.

S. T. L. Ujfalú. Kríza je svrchované zlé; v takomto stave nachodí sa teraz naša krajina. Stránka naša neztratila jej programm, ako to lut. «Týždenník» tvrdí. Kto toto tvrdí a píše o našej strane, ten podistým ztratil rozum.

Chille-Mular Per. Pa. Listy sme dostali. Uverejníme. Dobré sa majte.

Fr. J. Považie. Jedon z vašich dopisov sme nemohli uverejniť. Nachodily sa v ňom veci, ktoré by bolo treba dokázať. Prosíme napozatým viacej o verejných záležitostiach písať ako o privátnom živote jednotlivých. Nemajte za zle, že vás na to upozorňujeme.

Š. K. Nagyszombat. Upozorňujete nás na to, že «Kat. Noviny» napádajú «Kreštana» a ľudovú stranu. Vieme to, lež nemôžeme pochopiť ako «Kat. Noviny» nasledovať môžu stopy luteranského «Týždenníka». Ostatne majte len trpezlivosť. Príde na psa mráz.

J. B. Verbó. Pýtate sa čo by ste mal podujať v záujme ľudovej strany? Odpustite, ale je to trochu naivna otázka. Za ľudovú stranu treba všetko podujať čo len zákony a šlechtnosť dovoľujú. Treba ju rozširovať slovom, príkladom a skutkom. Medzi iným treba usilovne čítať časopisy ľudovej strany a pre tieto odberateľov sbierať. Naši protivníci v svojich záujmoch všetko možné robia, treba ich nasledovať, ale len v dobrom.

O. H. Vágújhely. Či ste už celkom na nás zabudol? Pište prosím obšírnejšie o pomeroch politických a spoločenských stolice trenčianskej.

Spisy redakcii zaslané.

Upozornenie: Keď chcete si zadovážiť túto vypísanú knižku, vždy dávajte pozor na to, že ktorú knižku u koho objednať máte. To máte tu pri každej uvedenej knižke vždy pekne vypísané. Teda neposielať peniaze na vydavateľstvo «Krešťana», lež vždy tomu, kto patričnú knižku predáva.

Knihvedenie pre gazdovsko potravné a úverné spolky. Cena výtisku viazaného, franko 1 kor. 60 halierov. K dostaniu u pôvodcu Štefana Janovčíka, farára v Likavke o. p. Rózsahegy. — Táto knižka je praktične zostavená a osožná pre tých, ktorí potravné spolky spravujú. Potravným spolkom ju vrele odporúčame.

V službách kráľovnej nebeskej. Ručná knižka Mariánskych kongregácií. Nákladom slovenskej Mariánskej Družiny mužov v Trnave. Cena v plátne viazanej 80 hal. krem pošty; v šagríne viazanej so zlatorezom 2 kor. 40 hal. krem pošty. Túto ručnú, milú modliacu knižočku, ktorá hneď aj pôvod, správu a stanovy, jako aj obrady Mariánskej kongregácie obsahuje a peknou tlačou vyniká — vrele odporúčame všetkým Družinám Mariánskym. K dostaniu je v Kollegiume Spoločnosti Ježišovej v Trnave. (Nagyszombat. Pozs. m.)

Dostali sme podarený sošitok «**Valaska Škola Mravov Stodola**». Táto knižočka vyznačuje sa svojim praktickým obsahom. Skoro by sme rieklí, že o každom božskom príkaze v milých veršoch dáva najúprimnejšie dobré rady, bo poučenia, bo výstrahy. — Každý dobrých knih milovník nájde v nej jak z ohľadu náboženského života, tak i z občianskeho rôzne múdromravné, humeristického náteru zveršované, od srdca k srdcu znejúce, vo veľmi ľahkej, milej, jednoduchej reči prednesené rady, pravdy, pokiny. Sošitok je úprimným vodcom ľudu.

Sošit s obrázčekom. «**Pohľad na Pezinok**» opatrený v 8 o veľkosti a 112 strán obsahujúci, broširovaný za 50 hal. (poštou 55) je k dostaniu u Franka Škutila, kňaza r. kapuc. v Pezinku. (Bazin, Pozsonym.)

«**Posol božsk. Srdca Ježišovho**» — časopis obrazmi okrasený k rozmnoženiu úcty božsk. Srdca. Vychádza u pátrov-jezuitov v Trnave, Prešporská stol. mesačne raz. Predplatná cena na celý rok aj s prílohou 1 K. 60 halierov. Pre Ameriku 3 koruny. Pre Rusko 2 koruny 50 halierov.

Ježiš priateľ dietok. Spísal Štefan Janovčík, farár v Likavke. Piate vydanie. Odporúča sa dôst. farským úradom a všetkým ktorých sa týka. K dostaniu za predošlé ceny výlučne u V. V. Herle, knihárstvo. Lipt. Ružomberok.

Listy Svätého Antona. Poučno zábavný mesačník náboženského obsahu. Cieľom rozširovania úcty svätého Antona Paduanského a dobrého diela chleba chudobných

odporúča sa všetkým veriaciim. K dostaniu Budapest, VIII., Sándorfőherczeg-u. 36. Predplatné na celý rok pre Europu 2 koruny, pre Ameriku 3 koruny.

Obzor. Casopis pre hospodárstvo, remeslo a domáci život. Ročník XVII. 1905. — Vychádza koncom každého mesiaca. Predplatná cena na celý rok 2 koruny. Zodpovedný redaktor a vydavateľ Karol Salva v liptovskom Ružomberku.

Mravná čítanka pre náš ľud. Vydáva: Spolok sv. Adalberta (Vojtecha) v Trnave. Sošit XIII. Hospodárska nauka. Napísal A. Bažik. Sošit I. Druhé vydanie. Cena 60 halierov.

Ceny potravných článkov.

Úradne značené priemerné ceny za 100 kilogramov.
Pšenica: tiská K 16·80-17·70, peštianska K 16·60-17·40, belehradská K. 16·60—17·40, banátska (77 kilogramová) K. 16·30—17·25. — *Raž:* K. 13·40—13·80. — *Jačmeň* na krm K. 12·80—13·80 — *Ovos:* prvotriedny 13·00—13·60, druhotriedny 12·20—13·60. — *Kukurica:* K. 15·50-15·80. *Repica:* K. 22·50—23·00. — *Proso:* K. —·—·—·

Múka.

č.	0	1	2	3	4	5	6
K.	27·60	26·40	25·20	24·90	23·80	23·20	21·20
			č.	7	7½	8	
			K.	18·20	16·20	13·20	

Otruby: K. 09·80, hrubé K. 10·20.

Datelinové semä: lucerna K. 108·00 do 116·00 za 100 kilogr.

Zemiaky: ružové K. 10·00—10·00, žlté K. 14·00—14·00 za 100 kilo.

Strova: Veľký biely *bôb:* K. 27·00—23·00, tmavý K. 18·00-19·00, drobný K. 26·00-27·00, tarkavý K. 24·50
Hrach: K. 31·00—41·00 — *Šošovica* veľká čistá K. 40·00 44·00 — *Konopné semä:* K. 26·00—27·00. — *Lanové semä:* prima K. 18·00—19·00. — *Rasca:* K. 62·00—64·00. — *Mak:* sivý K. 45·00—47·00, modrý K. 48·00—49·00. — *Ladník:* K. 14·00 do 15·50. Všetko 100 kilogr.

Koloniálny tovar: *Cukor* rafinovaný K. 77·50—78·50, kockový K. 79·00—80·00, kandis biely K. 81·50, žltý K. 77·00 za 100 kilogr. pobravnou daňou.

Petrolej: americký (*) vo veľkom prima K. 42·00 ruský (***) K. 40·00 za 100 klgr.

Lekvár: srbský (1904) K. 23·50—27·50, slavanský (1904) K. 00·00—00·00 za 100 kilogr.

Slivy: bosenské (100 kusové) K. 25·00 do 27·00 srbské (80—85 kus.) K. 27·00—27·50.

Sviňská masť: bpeštianska K. 140·00 do 141·00.

Slanina: vidiecka K. —·—·—·—· mestská 3 kusova K. 126·00—127·00 za 100 klgr.

Spiritus: Rafinovaný tovar vo veľkom K. 149·00 do 149·50. Denaturalisovaný, k priemysel'nými účelom jeden barill 41·00—42·00.

Krešťania, kupujte len u krešťanov!

K povšimnutiu: Každý kus mydla s menom **SCHICHT** čistý a slobodný je škodlivej látky.

JEDNO pohladenie so

Schicht-mydlom

(„jeleňa“ alebo klúčmydlo)

nahraduje

II.

DVE pohladenia obyčajným mydlom.

== Schicht-mydlo je to najlepšie a k potrebovaniu to najlacnejšie. ==

PURGO

V záujme zdravia

upozorňujeme ctených čitateľov našich, že v páde tvrdej stolice najvládnej účinkuje, ako cukrik chutnávý a výborný článok k prehnatiu „PURGO“ ktorý vynalezol profesor university dr. Vámosy a opatrený je privilegiumom uhkr. a ochrannou známkou. Pôsobí on nelen pri dospelých, lež i pri dieťkách a nemluvnatkách, s výborným výsledkom. Svedčia o tom nelen uhorskí leží i tí uapvitečnejší profesori cudzozemska, medzi ktorými je profesor, súkromný rada dr. Biedert; profesor dr. Kohts v Strassburgu, profesor dr. Novák v Draždánoch; profesor dr. Tunnicliffe v Londone. Veľkého vyznačenia stal sa účastným tento vynalezok, keď „PURGO“ objednali viackrát do vatikanskej lekárni JEHO SVÄTOSTI PÁPEŽA LVA XIII. Cena jednej škatule 1 koruna.

K dostaniu v každej lekárni a u dorabateľa „Anjel“ lekáreň

doposielateľ klinik university, Budapest, IX, Üllői-ut 45/b.

Pôvodný (Dr. Vámosy-vynalezový) „PURGO“ len v gálikoch opaskom ochrannou známkou opairených je k dostaniu. Akékoľvek mé zaobálenie alebo predávanie v podobe pasíliek ako ho často odporúčajú, treba ako článok celkom bezcenný do prosta odmrštit’.

Telegram!

Sukne Lodenové, polovlnené, rôznych a stálych barev, 1 kus po 65—70 kr., sukne „Mandžuria“ (novinka!) po 1 zl. 20.1 zl. 25 kr. vyrábí a dobirkou zasiľá: **Adolf Jelinek** v Lisku, p. p. Jimramov, Morava. Nehodíci se zboží buď v ymením, aneb vezmu zpět a pen ízevratím; nespokojenosť vyloučena! — Do 5 Kg. baika se vejde 7 sukni! Vzorky zdarma franco!

Organ

— s novým páťalom a mechanizmom — s výborným hlasom s 12 mutáciami kúpiť možno za ľavnú cenu v Štjavniku (Trenč. stol.) Obsirnejší informácie u podá dolupodpisany. **Neuschel**, organista.

500 Korún

vyplatím tomu, komu by po upotrebovaní **Bartillovej ústnej vody**, jedna flaška 70 h. prinavrátilo sa bole nie zubov alebo zápaet, z úst. (franko-Zasieka 95. h. osobyte). **E. Bartilla-Winkler, Viedeň** (Wien) 19/1, Sommergasse č 1. Žiadajte si v lekárni **Bartillovu** vodu na zuby. Kto by nám oznámil nejakých napodobňovateľov ten bude štedre obdarený. Na miesta, kde by tato voda nebola k dostaniu, pošlem 7 fliaš za 5 K 20 h. frankov. **Jednu flau nepošlem.**

Veľmi lacno

predám môj majetok pri hradskej ceste ležiaci v mestečku Medjurič. Patri k tomu 6 jutier dobrej úrodnej zeme síúkami, role sú posiate; predá sa spolu i 5 kusov lichvy s vnútornou drúbežou. Stojí tu katolícky kostol so školami. Odbavuju sa tri jarmoky. Obyvatelia sú Slováci a Česi. Hodí sa pre stolára, čo by tu mal doš roboty, alebo pre hospodára, železničná stanica na mieste. Atresa: **Karol Novák** Medjurič o. p. Banovajaruga, Slavonia.

Oznamy * *

* * prijíma

administracia

„Krest’an“

Budapest,

Szentkirályi-ulica 28.

Lacné české perie.

5 kilo nové tmavé driapané 9 kor. 60 hal. lepšie 12 kor. Biele mäkké, jak páper 18 kor. — 24 kor. Biele ako snah mäkké ak páper. driapané 30 kor. — 36 kor. Rozposielame s dobirkou franco; zamene ne a nazpät prijaeje pod touti výnimkou dovolenéjesth sa na poštové útraty vynahradia. **Benedikt Sachsel, Lober 135** (pošta Pilsen Čechy.)

Vázrak priemyslu.

Nápadový a veľmi osočný vynález je: «**Amerikanska váha**».

Nevyhnutelne potrebná je v hospodárstve a v domácnosti. Je jednoduchá a dobrá. Upotrebit’ ju možno ku váženiu zbožia, sena, slamy, lichvy, a iných v domácnosti bežných článkov. Zkáze nieť vystavená.

Cena «Amerikanskej» k váženiu: 200 300 400 kg.
váhy 3 zl. 3 zl. 50 4 zl. 50 kr.

Zasiela sa počtou a na bár ktoru železničnu stanicu franko s počtovou dobirkou. Atresa objednania **SOHR** oddiel pre váhy, **Somogy-Szill** 102. číslo. — Nech nikto nezamešká zaopatrit’ si tento potrebný článok jehož cena nahradí sa krátkym časom.

Tajemstvo starca.

Skutočná udalosť.

Podáva ŠTEFAN SZABÓ ml. v PAKOZDE.

(Odtisk je zabránený.)

Drahí ľudia!

Niet lepšieho na svete ako dobré zdravie!

Jestli ale človek ochorie, vtedy žiaľbohu ťažko najde liek proti svojej chorobe. Aj ja som bol 6 rokov chorľavý a márne som probuval všelijaké prostriedky. Konečne raz čítam v novinách o Fellerovom «Elsa-Fluide», ktorý v apatieke v Stubici (Horvatsko dorábajú. No myslím si, oprobujem i tento prostriedok. Objednal som si na prábu 12 fliašiek a môžem povedať, dobrí priatelia: za 6 rokov som následkom pákostnice a trhania v nohách nevládal chodiť. Nohy som nevládal dvíhať a spať som tiež nebol. Desiat dní natieral som sa s Fellerovým Elsa-Fluidom a o tri týždne tak som ozdravel ako orech.

Všeteci susedia prišli obdivovať tento čarodejný prostriedok, ktorý mi pomohol. Všeteci vedeli, že som si dal zase poslať z toho Elsa-Fluidu. Teda prišiel ku mne sused Mišo, žalujúc sa, že máva horúčnosť v hlave, zimnica ho trasieva a bolievajú ho nohy, ruky a križe. Dal som mu fliašku z «Elsa-Fluidu» a o tri dni ozdravel. — Štefan z mlynu tiež prišiel, aby mu dal z toho čarodejného «Elsa-Fluidu», lebo mu vraj žena kašle a pichanie cíti v prsách. Pomyslíte si drahí ľudia, o 2 dni prišla jeho žena poďakovať sa, že jej «Elsa Fluid» úplne pomohol! — Práve v deň sv. Jozefa príjde kmotra Katrena a sdelí mi, že jej dieťa vždy dávi, má krče v brušku a vždy plače: óbohá žena nevedela si rady s ním. Už nakúpila všeličo z apatieky, staré baby tiež probovali, čo len mohli, ale všetko márne. Prečítal som návod o upotrebení, ktorý je k «Elsa-Fluidu» pripravený a hľadám, či niet v ňom pomoci pre chorobu dieťaťa a skutočne bola pomoc i pre túto chorobu: desať kvapiek z «Edo Fal sui» dnmlika, potom s Elsa-Fluidom natref bruško

dieťaťa a to istotne pomôže! Podám tedy žene jednu fliašku a a hovorim: «No, netrúpte sa, drahá, čo je v tomto návode napísané, to je pravda, ale jestli pomôže prostriedok musíte mi vrátiť dve fliašky miesto jednej. Ale to vám poviem, že jestli chcete pravý Elsa-Fluid, teda píšete zreteľne: EUGEN V. FELLER apatekár v. Stubici Templom-utca 18. (zahrebská st.) A tento liek ani není drahý: cena 12 fliašiek 5 korún a poštu platí tiež apatieka. Ešte v ten deň ozdravelo dieťa a o 8 dní suseda vrátila mi 20 fliašiek Elsa-Fluidu miesto dvoch, lebo keby nebola mala tohoto «Elsa-Fluidu», bolo by jej dieťa zomrelo. Tento pád očul každý človek v obei a každý si objednal Elsa-Fluid.

Bol som vo fašiangoch na svatbe Ondriša, kde ozaj milá vec bolo počúvať, ako si ľudia rozprávali o zázrakoch Fellerového Elsa-Fluidu. Jednému vyličilo dieťa zo zrádnika, druhému o... nulo hlisty; výborne im pomáhal proti behačke, proti boleniu zubov, svrabu, odstráni lišaj, ružu rany, krče; bolenie žalúdka, nával k dáveniu, ľadvinový neduh, závrat, zimnicu, slabosti a nervositu. Jedon dávil krv, i tomu pomohol; druhý zase skoro ztratil zrak a teraz tak dobre vidí ako mladý človek. Dľa tohto teda vidno, že Elsa-Fluid výborne účinkuje proti všetkým neduhám. Ešte i volom a svinám pomohol; bo keď nechcaly žrať, gazdovia im dali Elsa-Fluidu a hneď žrali. A tak môžem povedať, že tolo je jediným prostriedkom, ktorý sa prospešne užíva proti všetkým neduhám a žeby ste pravý obdržali píšete zreteľne takto:

EUGEN V. FELLER apatekár
STUBICA. Templom-utca 18. (zahrebska st.)

Keď si objednáte 12 fliašiek «Elsa-Fluidu», tak máte platiť 5 korún; ktorí si ho objedajú, prajem im, aby im tak pomohol, ako mne.

Pravý Fellerov Elsa-Fluid (Fellerov Fluid z essencií prijemne voňajúcich bylín so známkou „Elsa“) musí na všetkých úpravách a na každej fliaške nosiť takúto ochrannú známku, jaká je tu vyobrazená s menom «Elsa» a s podpisom «Feller». Ponevadž najnovšie Fellerov Elsa-Fluid často pod všelijakými podobne znejúcimi menami padajú, prosí sa čtený čitateľ, aby pozoroval na meno „Feller“, a nech nepomýli opravdivý Fellerov Elsa-Fluid s podobne znejúcimi padenami (ako na príklad Zlatý-Elsa-Fluid, Lujza Fluid, Salvator-Fluid, Kotvový-Fluid, Inda-Fluid, Svetový-Fluid a voliaika bylina esencija (Kräutergeist) atd.). Nesvedomí ľudia ešte aj ochrannú známku napodobujú, teda aj «ochranná známka» je len vtedy opravdivá keďže je vidno na nej mená «Feller» a «Elsa». Aj s portom, škatulou a návodom k upotrebeniu! Zdarma dostanete po každom opätovne objednanom tucte, Elsa-Fluidu 1 fliašku. **Chraňte sa od napodobnovania!** — Pri 12 fliaškách. Menej neposielame.

12 fliaš alebo 6 dvoj. fliaš	5 korún	— hal.
24 „ „ 12 „ „ 8 „	60 „	
36 „ „ 18 „ „ 12 „	40 „	
48 fliaš alebo 24 dvoj. fliaš	16 korún	— hal.
60 „ „ 30 „ „ 20 „	„	

Kto na žaludkové bolesti a na netrávenie (chuť k jedlu) trpí, tomunaj

lepšie odporúčajú sa Fellerove Rebarbara-Elsa-Pilulky s ochranou známkou «Elsa» (Pil. rhei chim. comp.) na krátko: „Elsa-Pilulky“. Tého pilulky istotne rýchlo a bez bolesti napomáhajú na prehanie; účinkujú rýchle, isto, bezbofastne, zvyšujú chuť k jedeniu a napomáhajú trávenie, čistia ulavuju ako bóle aj choroby žalúdka tráviacich ústrojov. Obzvlášťne pri zlom trávení, že táčke atd. atd. a pri druhých chybách; dopomáhajú tiež i pri tvrdej stolici natoľko, nakoľko koža a druhé ústroje potrebujú sa. Veľký počet povdačených listov. Mnoho pochvali o užívaní piluliek v jedno spolu s Fellerovim „Elsa-Fluidom“. Pilulky sú len vtedy opravdové, keď na žltu zabarvených škatulkách nachodí sa ochranná známka „Elsa“ a podpis „Feller“. 6 škatuliek stojí 4 kor., a 12 škatuliek stojí 7 kor. 60 fill.

Fellerov pravý prach proti hmyzu

so známkou «Elsa», kynoží škodlivý hmyz pri drúbeži, v maštali, v domácnosti, v zahrade, totižto muchy, blchy, vši, ploščice, švaby, mravce. Prosiť toto i v malej miere val'mi účinkuje. Následkom toho šíri sa všestranne a vytísa všetky ostatné drahé prostriedky. Jedna porcia stojí 1 korunu (keď sa objednáva spolu s «Elsa-Fluidom»). Bez «Elsa-Fluidu» stojí 6 porcij franko 5 korún.

Kto chce dostať Fellerov Elsa-Fluid a pravé Fellerove Elsa-pilulky, nech si objedná listovne a jasno napíše adresu jediného dorábatela:

EUGEN V. FELLER, lekárnik,
dvorný dodavateľ jeho cis. a kráľ. výsosti princa Filipa Bourbona
STUBICA, Templom-utca 18. szám. (zahrebská stol.)

Hlavný sklad v Budapešti: u. lekárnik Jozefa Töröka, v. lekárni «Nádor» dra Eggera.

Tlačou Stephaneuma úč. spol. V Budapešti, VIII., Szentkirályi-utca 28/a.